

16.01.2024

KURUL KARARI

Başvuru Numarası : 2023/1008
Toplantı Tarihi/Sayısı : 26.12.2023/222
Karar Numarası : 2023/1073
Başvuran : Y. K.
Başvuran Vekili : -
Adres : -
Muhatap Kurum/Kişi : Beypazarı İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü
Muhatap Adres : Hacıkara Mah. Anafartalar Sok. No:1/1 Beypazarı/Ankara

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuru, öğretmen olan başvuranın üstün başarı belgesi almasına rağmen aylıkla ödüllendirilmemesi nedeniyle yaş ile felsefi ve siyasi görüş temellerinde ayrımcılığa maruz kaldığı iddiasına ilişkindir.

II. İNCELEME SÜRECİ

2. Başvuran, başvuru dilekçesinde özetle:

a. Beypazarı ... Lisesinde matematik öğretmeni olarak görev yaptığını,

b. 657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu ve Milli Eğitim Bakanlığı Ödül Yönergesi kapsamında üç adet başarı belgesi almasına istinaden kendisine üstün başarı belgesi verildiğini,

c. Aynı mevzuata göre üstün başarı belgesi bulunanlardan belli bir kısmının aylıkla ödüllendirildiğini,

ç. Birinci disiplin amiri olan okul müdürünün değerlendirme kriterlerinde kendisine tam puan verdiğini ancak İlçe Değerlendirme Komisyonunun (Komisyon) sendika üyeliği ve yaşı sebebiyle düşük puan vermesi sonucu bu ödülü alamadığını,

d. Kendisine düşük puan verilen değerlendirme kriterlerinin incelenmesinde; özellikle “görevini yapmadaki hevesi ve kendini yetiştirme gayreti” ve “bireysel iş görme kabiliyeti ve teşebbüs fikri” kriterlerinde objektif davranılmadığını,

e. Akademik başarısının, öğrencilerin üniversite sınavlarındaki başarısının ve katılım sağladığı seminerlerin dikkate alınması durumunda böyle bir değerlendirmenin yapılamayacağını, zira kendisinin tezsiz yüksek lisans mezunu olduğunu ve ikinci üniversite olarak Hukuk Fakültesinde eğitim gördüğünü; diğer taraftan zorunlu pansiyon nöbeti tuttuğunu, pandemi döneminde Destekleme ve Yetiştirme Kursu (DYK) açtığını,

f. Beypazarı ilçesinde ödül alan öğretmenlerin çoğunun belli bir sendikaya üye olduklarını ve emeklilik yaşında bulduklarını,

g. Ödül alan öğretmenlerin puan ve sıralamalarını öğrenmek amacıyla İlçe Milli Eğitim Müdürlüğüne başvurduğunu ancak yalnızca kendi değerlendirme sonucunun gönderildiğini, hangi gerekçeyle ödül alamadığına ilişkin bir cevap verilmediğini,

ğ. Bu hususların insan hakları ve eşitlik ilkesine aykırı olduğunu belirterek Komisyon Başkanı ve üyelerine yaptırım uygulanmasını talep etmiştir.

3. Muhatap Beypazarı İlçe Milli Eğitim Müdürlüğünden alınan yazılı görüşte özetle:

a. Komisyon üyelerinin “Milli Eğitim Bakanlığı Personeline Başarı, Üstün Başarı Belgesi ve Ödül Verilmesine Dair Yönerge” nin 15’inci ve 16’ncı maddeleri gereğince değerlendirme yaptığı,

b. Yönerge ekinde yer alan Ek-4 Değerlendirme Formunun (Form) “(B) Genel Nitelikler” ve “(C) Mesleki Yeterlilik” bölümlerinin değerlendirmesinin Komisyon üyelerinin ayrı ayrı bireysel şifreleri ile girmiş oldukları “ANKBİS” adı verilen sistem üzerinden yapıldığı, dolayısıyla komisyon üyelerinin değerlendirmelerinin birbirinden bağımsız olduğu,

c. Öğretmenlerin birinci disiplin amiri olan okul müdürlerinin de aynı sistem üzerinden bireysel değerlendirmelerini yaptığı,

ç. Puanların birbirinden bağımsız olduğu, sonuç puanın sistem tarafından aritmetik ortalamanın alınması suretiyle otomatik olarak belirlendiği,

d. Formun “(Ç) Yıl İçinde Mesleği ile İlgili Faaliyetleri, Olağanüstü Gayret ve Çalışmaları ile Diğer Hususlar” bölümünün değerlendirmesinin “ANKBİS” sistemine öğretmenler tarafından yüklenen belgeler üzerinden yapıldığı; başvuranın böyle bir çalışması bulunmadığından Komisyon tarafından değerlendirme yapılmadığı,

e. Yapılan değerlendirmelerde sendika üyeliği veya yaş gibi durumların etkili olmadığı ve ilgili Yönerge kapsamında puanlama yapıldığı belirtilmiştir.

4. Muhatabın yazılı görüşüne karşı başvuran tarafından yasal süre içerisinde yazılı görüş sunulmamıştır.

III. İLGİLİ MEVZUAT

5. Anayasa'nın "Kanun önünde eşitlik" başlıklı 10'uncu maddesi şöyledir:

“Herkes, dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefi inanç, din, mezhep ve benzeri sebeplerle ayırım gözetilmeksizin kanun önünde eşittir. (...) Devlet organları ve idare makamları bütün işlemlerinde kanun önünde eşitlik ilkesine uygun olarak hareket etmek zorundadırlar.”

6. Anayasa'nın “Çalışma hakkı ve ödevi” başlıklı 49’uncu maddesi şöyledir:

“Çalışma, herkesin hakkı ve ödevidir. Devlet, çalışanların hayat seviyesini yükseltmek, çalışma hayatını geliştirmek için çalışanları ve işsizleri korumak, çalışmayı desteklemek, işsizliği önlemeye elverişli ekonomik bir ortam yaratmak ve çalışma barışını sağlamak için gerekli tedbirleri alır.”

7. Anayasa'nın “Sendika kurma hakkı” başlıklı 51’inci maddesi şöyledir:

“Çalışanlar ve işverenler, üyelerinin çalışma ilişkilerinde, ekonomik ve sosyal hak ve menfaatlerini korumak ve geliştirmek için önceden izin almaksızın sendikalar ve üst kuruluşlar

kurma, bunlara serbestçe üye olma ve üyelikten serbestçe çekilme haklarına sahiptir. Hiç kimse bir sendikaya üye olmaya ya da üyelikten ayrılmaya zorlanamaz. Sendika kurma hakkı ancak, millî güvenlik, kamu düzeni, suç işlenmesinin önlenmesi, genel sağlık ve genel ahlâk ile başkalarının hak ve özgürlüklerinin korunması sebepleriyle ve kanunla sınırlanabilir. Sendika kurma hakkının kullanılmasında uygulanacak şekil, şart ve usuller kanunda gösterilir. İşçi niteliği taşımayan kamu görevlilerinin bu alandaki haklarının kapsam, istisna ve sınırları gördükleri hizmetin niteliğine uygun olarak kanunla düzenlenir. Sendika ve üst kuruluşlarının tüzükleri, yönetim ve işleyişleri, Cumhuriyetin temel niteliklerine ve demokrasi esaslarına aykırı olamaz.”

8. 20/4/2016 tarihli ve 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun “Tanımlar” başlıklı 2'nci maddesi şöyledir:

“Bu Kanunun uygulanmasında; (...) (d) Doğrudan ayrımcılık: bir gerçek veya tüzel kişinin, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden karşılaştırılabilir durumdakilere kıyasla eşit şekilde yararlanmasını bu Kanunda sayılan ayrımcılık temellerine dayanılarak engelleyen veya zorlaştıran her türlü farklı muameleyi ifade eder.”

9. 6701 sayılı Kanun'un “Eşitlik ilkesi ve ayrımcılık yasağı” başlıklı 3'üncü maddesi şöyledir:

“(1) Herkes, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada eşittir. (2) Bu Kanun kapsamında cinsiyet, ırk, renk, dil, din, inanç, mezhep, felsefi ve siyasi görüş, etnik köken, servet, doğum, medeni hal, sağlık durumu, engellilik ve yaş temellerine dayalı ayrımcılık yasaktır. (3) Ayrımcılık yasağının ihlali hâlinde, konuya ilişkin görev ve yetkisi bulunan kamu kurum ve kuruluşları ile kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ihlalin sona erdirilmesi, sonuçlarının giderilmesi, tekrarlanmasının önlenmesi, adli ve idari yoldan takibinin sağlanması amacıyla gerekli tedbirleri almakla yükümlüdür. (...)”

10. Mezkûr Kanun'un “Ayrımcılık türleri” başlıklı 4'üncü maddesinin birinci fıkrasının (ç) bendi uyarınca doğrudan ayrımcılık, bu Kanun kapsamına giren ayrımcılık türleri arasında sayılmıştır.

11. Kanun'un “İstihdam ve serbest meslek” başlıklı 6'ncı maddesi şöyledir:

“(1) İşveren veya işveren tarafından yetkilendirilmiş kişi; işverenin çalışanı veya bu amaçla başvuran kişi, uygulamalı iş deneyimi edinmek üzere bir işyerinde bulunan veya bu amaçla başvuran kişi ve herhangi bir sıfatla çalışmak ya da uygulamalı iş deneyimi edinmek üzere işyeri veya iş ile ilgili olarak bilgi edinmek isteyen kişi aleyhine, bilgilenme, başvuru, seçim kriterleri, işe alım şartları ile çalışma ve çalışmanın sona ermesi süreçleri dâhil olmak üzere, işle ilgili süreçlerin hiçbirinde ayrımcılık yapamaz. (2) Birinci fıkra iş ilanı, işyeri, çalışma şartları, mesleki rehberlik, mesleki eğitim ve yeniden eğitimin tüm düzeylerine ve türlerine erişim, meslekte yükselme ve mesleki hiyerarşinin tüm düzeylerine erişim, hizmet içi eğitim, sosyal menfaatler ve benzeri hususları da kapsar. (...) (6) Kamu kurum ve kuruluşlarında istihdam bu madde hükümlerine tabidir.”

12. Kanun'un 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (g) bendinde Kurumun, “Ayrımcılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek” ile görevli olduğu düzenlenmiştir.

13. Kanun'un “İspat yükü” başlıklı 21'inci maddesi şöyledir:

“Münhasıran ayrımcılık yasağının ihlali iddiasıyla Kuruma yapılan başvurularda, başvuranın iddiasının gerçekliğine ilişkin kuvvetli emarelerin ve karine oluşturan olguların varlığını ortaya koyması hâlinde, karşı tarafın ayrımcılık yasağını ve eşit muamele ilkesini ihlal etmediğini ispat etmesi gerekir.”

IV. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

14. 6701 sayılı Kanun’un “Başvurular” başlıklı 17’nci maddesinin birinci fıkrası: *“Ayrımcılık yasağı ihlalden zarar gördüğü iddiasında bulunan her gerçek ve tüzel kişi Kuruma başvurabilir.”* hükmünü haizdir. Başvuranın dilekçesinden 6701 sayılı Kanun’un 3’üncü maddesinin ikinci fıkrasında belirtilen ayrımcılık temellerinden yaş ile felsefi ve siyasi görüş temelleri ile bağlantılı olarak ayrımcılığa maruz kaldığı iddiasında bulunduğu anlaşılmaktadır. Mezkûr Kanun’un 17’nci maddesinin ikinci fıkrası ise: *“İlgililer, Kuruma başvurmadan önce bu Kanuna aykırı olduğunu iddia ettikleri uygulamanın düzeltilmesini ilgili taraftan talep eder. Bu taleplerin reddedilmesi veya otuz gün içerisinde cevap verilmemesi hâlinde Kuruma başvuru yapılabilir. Ancak Kurum, telafisi güç veya imkânsız zararların doğması ihtimali bulunan hâllerde, bu şartı aramadan başvuruları kabul edebilir.”* hükmünü içermektedir. Dosya kapsamında, başvuranın 16/3/2023 tarihli dilekçe ile muhatap İdareye başvurduğu görüldüğünden Kanun’un 17’nci maddesinin ikinci fıkrası uyarınca ilgili tarafa başvuru şartının sağlandığı kanaatine ulaşılmıştır. Bu çerçevede başvurunun, Kurumumuzca esastan incelenebilecek bir başvuru olduğu değerlendirilmesine varılmıştır.

15. Ayrımcılık yasağı, uluslararası insan hakları hukukunun temelinde yer almakta ve pek çok uluslararası insan hakları sözleşmesinde de özel olarak düzenlenmektedir. İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi’nin (İHEB) 2’nci maddesi şöyledir: *“Herkes, ırk, renk, cinsiyet, dil, din, siyasal veya başka bir görüş, ulusal veya sosyal köken, mülkiyet, doğuş veya herhangi başka bir ayırım gözetmeksizin bu Bildirge ile ilan olunan bütün haklardan ve bütün özgürlüklerden yararlanabilir.”* BM Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Haklar Sözleşmesi’nin 2’nci maddesinin ikinci fıkrasına göre: *“Bu Sözleşme’ye taraf olan Devletler, bu Sözleşme’de öne sürülen hakların ırk, renk, cinsiyet, dil, din, siyasal ya da başka bir görüş, ulusal ya da toplumsal köken, mülkiyet, doğuş ya da başka bir statü gibi herhangi bir ayırım gözetmeksizin uygulanacağını güvenceye bağlamayı üstlenir.”* BM Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Haklar Komitesi’nin “Yaşlıların Ekonomik ve Kültürel Hakları” başlıklı Genel Yorumu’nda hem mezkûr Sözleşme’de hem de İHEB’de yaşa dayalı ayrımcılığa açıkça değinilmediğine, bu durumun ilgili belgelerin kabul edildiği dönemde nüfusun yaşlanmasının günümüzdeki kadar öngörülebilir olmaması veya ilgiye değer görülmemesinden kaynaklandığına, bununla birlikte Sözleşme’de yer alan “diğer statülere” dayalı ayrımcılığın yasaklanmasının yaşa dayalı ayrımcılığı da kapsadığına dikkat çekilmiştir (Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Haklar Komitesi, Yaşlıların Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Haklarına İlişkin Genel Yorum No:6, E/1996/22, 1995, para. 11-12). Felsefi ve siyasi görüş temeli ise mezkûr Sözleşme ve İHEB metninde “siyasal ya da başka bir görüş” ifadesine yer verilmek suretiyle açıkça zikredilmiştir.

16. Keza Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi’nin (AİHS) 14’üncü maddesine göre: *“Bu*

Sözleşme’de tanınan hak ve özgürlüklerden yararlanma, cinsiyet, ırk, renk, dil, din, siyasal veya diğer kanaatler, ulusal veya sosyal köken, ulusal bir azınlığa mensupluk, servet, doğum veya herhangi başka bir durum bakımından hiçbir ayrımcılık yapılmadan güvence altına alınır.” Felsefi ve siyasi görüş temeli, Sözleşme metninde "*siyasal veya diğer kanaatler*" kapsamı altında değerlendirilmektedir. Öte yandan, yaş temeli Sözleşme metninde açıkça zikredilen ayrımcılık temellerinden biri olmamakla beraber Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM) ‘yaş’ konusunun 14’üncü maddede belirtilen ‘başka bir durum’ içinde değerlendirilebileceğine karar vermiştir (AİHM, *Schwizgebel v. İsviçre*, B. No: 25762/07, 10/6/2010).

17. Somut olay kapsamında başvuran, Yönerge’ye ek “*Milli Eğitim Bakanlığı Personelinden Üstün Başarı Belgesi Alanları Değerlendirme Formu*”nun “*Genel Nitelikler*” başlıklı “*B*” maddesinin “*Görevini yapmadaki hevesi ve kendini yetiştirme gayreti*” ve “*Bireysel iş görme kabiliyeti ve teşebbüs fikri*” kriterlerinin puanlanmasında objektif davranılmadığını, kendisinin tezsiz yüksek lisans mezunu olduğunu, ikinci üniversite olarak Hukuk Fakültesinde eğitim gördüğünü, zorunlu pansiyon nöbeti tuttuğunu ve pandemi döneminde DYK açtığını ancak üstün başarı belgesi bulunan bir matematik öğretmeni olmasına rağmen felsefi ve siyasi görüşü ile yaşından dolayı ayrımcı muameleye maruz kaldığını; zira ödül verilen personelin çoğunlukla belli bir sendikaya üye olduğunu ve büyük bölümünün emeklilik yaşında olduğunu iddia etmiştir.

18. Muhatap İdare, başvuranın söz konusu iddialarına karşı yazılı görüşünde, Komisyon Başkan ve Üyelerinin Yönerge kapsamındaki değerlendirmelerini "ANKBİS" isimli sistem üzerinde birbirlerinden ve öğretmenlerin birinci disiplin amiri olan okul müdürlerinden bağımsız olarak yaptıklarını, Formun “(Ç) *Yıl İçinde Mesleği ile İlgili Faaliyetleri, Olağanüstü Gayret ve Çalışmaları ile Diğer Hususlar*” bölümünün değerlendirmesinin "ANKBİS" sistemine öğretmenler tarafından yüklenen belgeler üzerinden yapıldığını ancak başvuranın böyle bir çalışması bulunmadığından Komisyon tarafından bu bölüm kapsamında değerlendirme yapılmadığını, sonuç puanın sistem tarafından aritmetik ortalama alınmak suretiyle otomatik olarak belirlendiğini, başvurana karşı farklı muamelede bulunulmadığını ve yapılan değerlendirmelerde yaş ve sendika üyeliği gibi durumların etkili olmadığını ifade etmiştir.

19. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu’nun “*Başarı, üstün başarı değerlendirmesi ve ödül*” başlıklı 122’nci maddesi: “*Görevli oldukları kurumlarda olağanüstü gayret ve çalışmaları ile emsallerine göre başarılı görev yapmak suretiyle; kamu kaynağında önemli ölçüde tasarruf sağlanmasında, kamu zararının oluşmasının önlenmesinde ve önlenemez kamu zararlarının önemli ölçüde azaltılmasında, kamusal fayda ve gelirlerin beklenenin üzerinde artırılmasında veya sunulan hizmetlerin etkinlik ve kalitesinin yükseltilmesinde somut olaylara ve verilere dayalı olarak katkı sağladıkları tespit edilen memurlara, merkezde bağlı veya ilgili bakan, illerde valiler, ilçelerde kaymakamlar tarafından başarı belgesi verilebilir.(...) Üç defa başarı belgesi alanlara üstün başarı belgesi verilir. Üstün başarı belgesi verilenlere, merkezde bağlı veya ilgili bakan ve illerde valiler tarafından uygun görülmesi hâlinde en yüksek Devlet memuru aylığının (ek gösterge dâhil) % 200’üne kadar ödül verilebilir.” hükmünü içermektedir.*

20. Millî Eğitim Bakanlığı personelinde olağanüstü gayret ve çalışmaları ile emsallerine göre başarılı görev yapanlara, Başarı Belgesi ve Üstün Başarı Belgesi ile Ödül verilmesine dair usul ve esasları

düzenleyen Milli Eğitim Bakanlığı Personeline Başarı, Üstün Başarı Belgesi ve Ödül Verilmesine Dair Yönerge'nin (Yönerge) “Tanımlar” başlıklı 4’üncü maddesine göre: “d) Başarı Belgesi: Olağanüstü gayret ve çalışmaları ile emsallerine göre başarılı görev yapmak suretiyle, kamu kaynağında önemli ölçüde tasarruf sağlanmasında, kamu zararının oluşmasının önlenmesinde ve önlenemez kamu zararlarının önemli ölçüde azaltılmasında, kamusal fayda ve gelirlerin beklenenin üzerinde artırılmasında veya sunulan hizmetlerin etkililik ve kalitesinin yükseltilmesinde somut olaylara ve verilere dayalı olarak katkı sağladıkları tespit edilenlere verilebilen belgeyi, e) Üstün Başarı Belgesi: Üç defa Başarı Belgesi alanlara verilen belgeyi, f) Ödül: Üstün Başarı Belgesi verilenlere en yüksek Devlet memuru aylığının (ek gösterge dâhil) %200’üne kadar yapılabilecek ödemeyi ifade eder.”

21. Yönerge'nin “İlçe Değerlendirme Komisyonu” başlıklı 15’inci maddesine göre: “İlçe Değerlendirme Komisyonu, İlçe Millî Eğitim Müdürünün başkanlığında, ilgili şube müdürü, İlçe Millî Eğitim Müdürünün uygun göreceği bir ortaöğretim okul müdürü ve diğer eğitim kurumlarından bir müdür ile bir uzman öğretmenden oluşur.” Yönerge'nin “İlçe Değerlendirme Komisyonunun görevleri” başlıklı 16’ncı maddesi: “İlçe Değerlendirme Komisyonunun görevleri şunlardır. a) Üstün Başarı Belgesi alan eğitim ve öğretim hizmetleri sınıfı personelini, disiplin amiri tarafından ilgili bölümü doldurulan Ek-1 formundaki, diğer hizmet sınıfları personelini disiplin amiri tarafından ilgili bölümü doldurulan Ek-2 formundaki kriterlere göre değerlendirmeye tâbi tutmak. b) Değerlendirme sonucunda, Başkan ve üyelerin verdiği puanları toplayıp üye sayısına bölmek suretiyle ortalamaları tespit edip ilgilinin hanesine işlemek. c) Disiplin amirinin toplam puanı ile İlçe Değerlendirme Komisyonunun toplam puanını toplayıp ikiye bölmek suretiyle ortalama puanı bulmak (...)” hükmünü içermektedir.

22. Öncelikle başvuran, bulunduğu İlçe'de üye sayısının daha fazla olduğu Türk Eğitim Sendikasına üye olduğunu, ödül verilen personelin çoğunluğunun ise Eğitim Bir Sendikasına üye olduğunu, bu durumun hayatın olağan akışına aykırı olmakla birlikte ayrımcı nitelikte olduğunu ifade etmiştir. Bu kapsamda felsefi ve siyasi görüş temelinde ayrımcılığın ele alınması gerekmektedir. Siyasi ve felsefi görüş temelinde ayrımcılık yasağı, mevcut siyasi ilkelere, sistem veya kurallara karşı görüşlerini ifade etme veya gösterilerde bulunma ya da en yalın haliyle farklı bir görüş ya da ideolojiye sahip olma nedeniyle ayrımcılıktan korunmayı sağlamayı amaçlamaktadır (Kevin Kitching, Non-Discrimination in International Law: A Handbook for Practitioners, Interights Press, Londra, 2005, s. 229). Siyasi görüş temelinde ayrımcılık, herhangi bir meşru gerekçe söz konusu olmaksızın, bir kişiye, yalnızca siyasi görüşleri nedeniyle haklar ve özgürlükler bağlamında diğer kişilerden farklı ve eşit olmayan bir muamele yapılmasıdır (Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu (TİHEK), B. No: 2021/1017, K. No: 2022/139, 1/3/2022, para. 21). Uluslararası Çalışma Örgütü siyasi görüş temelinde ayrımcılığın tanımı ve kapsamını “Kişilerin siyasi parti üyeliği ve siyasi, sosyo-politik ve ahlaki tutumları da dâhil, düşüncelerine karşı yapılan ayrımcılıktır.” şeklinde ifade etmiştir (International Labour Organization (ILO), Eliminating Discrimination in the Workplace, ILO Helpdesk No:5, 2006, s. 1).

23. 4688 sayılı Kamu Görevlileri ve Sendikaları Toplu Sözleşme Kanunu'nun “Tanımlar” başlıklı 3’üncü maddesine göre sendika “Kamu görevlilerinin ortak ekonomik, sosyal ve meslekî hak

ve menfaatlerini korumak ve geliştirmek için oluşturdukları tüzel kişiliğe sahip kuruluşları” ifade etmektedir. Sendikalar, istihdam alanında temsil ettiği grupların ekonomik ve sosyal nitelikteki hak ve menfaatlerini savunan, hayat koşullarını iyileştirmeye çalışan örgütler olup, menfaat birlikteliği niteliğindedir. Doğrudan ayrımcılıkta kişinin daha zararına olan farklı muamele ile korunan hukuki menfaat arasında nedensel bir bağlantı bulunması gerektiğinden sendikaların menfaat birlikteliği niteliğinde olduğu da dikkate alındığında yalnızca bir sendikaya mensup olmanın, siyasi görüş nedeniyle ayrımcılık yasağının ihlal edildiği sonucuna ulaşmak için yeterli olmayacağı değerlendirilmektedir (TİHEK, B. No: 2022/1609, K. No: 2023/458,12/9/2023, para. 23).

24. Bununla birlikte başvuranın hangi siyasi görüş farklılığı sebebiyle ayrımcı muameleye maruz kaldığına veya muhatap Kurumun siyasi saiklerle hareket ettiğine dair dosya kapsamında somut herhangi bir bilgi veya belge de bulunmamaktadır. Ayrıca 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu’nun “*Tarafsızlık ve devlete bağlılık*” başlıklı 7’nci maddesinde yer alan “*Devlet memurları siyasi partiye üye olamazlar, herhangi bir siyasi parti, kişi veya zümrenin yararını veya zararını hedef tutan bir davranışta bulunamazlar; görevlerini yerine getirirken dil, ırk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefi inanç, din ve mezhep gibi ayırım yapamazlar; hiçbir şekilde siyasi ve ideolojik amaçlı beyanda ve eylemde bulunamazlar ve bu eylemlere katılamazlar.*” hükmü de ilgili hususu destekler niteliktedir.

25. Öte yandan başvuranın üye olduğu sendika sebebiyle ayrımcı muameleye maruz kaldığı iddialarına istinaden muhatap Beypazarı İlçe Milli Eğitim Müdürlüğünden ödül verilen personelin sendikalara göre dağılımını gösterir bilgi ve belgeler talep edilmiştir. Muhatap İdare tarafından gönderilen çizelge incelendiğinde, ödül verilen 37 personelden 19’unun Eğitim Bir Sen’e, 9’unun Türk Eğitim Sen’e, 1’inin Say-Sen’e üye olduğu; 8’inin ise herhangi bir sendikaya üye olmadığı görülmüştür. Ödül alan personel arasında Eğitim Bir Sendikasına üye personelin sayısının daha fazla olduğu görülmekle birlikte, diğer sendikalara üye olan veya hiçbir sendikaya üye olmayan personelin sayısı dikkate alındığında hayatın olağan akışına aykırı bir oransal farklılık olmadığı değerlendirilmiştir.

26. Bunun yanı sıra başvuran, kendisine ödül verilmemesi sebeplerinden bir diğerinin de yaş durumu olduğunu ifade etmiştir. 6701 sayılı Kanun’un 3’üncü maddesinde sayılan ayrımcılık temellerinden birini de yaş oluşturmaktadır. Mezkûr Kanun’a göre bir kişinin hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden karşılaştırılabilir durumdakilere kıyasla eşit bir şekilde yararlanmasını yaşı nedeniyle engelleyen veya zorlaştıran her türlü muamele yaş temelinde ayrımcılık oluşturmaktadır (TİHEK, B. No: 2022/1472, K. No: 2023/499, 21/8/2023, para. 26). Dolayısıyla başvuranın iddialarının yaş temelinde ayrımcılık yasağının ihlal edilip edilmediği yönünden de incelenmesi gerekmektedir.

27. Yaş temelinde ayrımcılık, yalnızca genel olarak genç ve yaşlı olarak değerlendirilen kişileri değil, kendisine atfedilen yaş nedeniyle ayrımcı muameleye maruz kalabilecek kişileri de kapsamaktadır. Yaş temelinin tanımlanması ve uygulanması görünüşte basit olmasına rağmen, bu temelin akışkan karakteri sebebiyle somut olaydaki koşullara bağımlılık gösterir. Zira ayrımcılık temeli olarak yaşta genel kabul görmüş tek tip bir “diğer” tanımı yapmak güçtür çünkü herkes yaşamı boyunca somut olayın özelliğine göre korunması gereken grubun bir parçası olabilmektedir (OSCE, Guide on Discrimination Grounds, s. 41).

28. Başvuranın yaş temelinde ayrımcılık yasağının ihlal edildiği iddiasına yönelik olarak muhatap

Beypazarı İlçe Milli Eğitim Müdürlüğünden ödül verilen personelin yaş durumunu gösterir bilgi ve belgeler talep edilmiştir. Muhatap tarafından Kurumumuza gönderilen görüş yazısı ekinde yer alan çizelge incelendiğinde, ödül alan 37 personelin yaşlarının 34 ile 64 arasında geniş bir aralıkta değişkenlik gösterdiği görülmüştür. Öte yandan başvuranın .../1983 doğumlu ve 40 yaşında olduğu göz önüne alındığında sözü edilen yaş aralığında bulunduğu, 40 yaş ve altında olan 6 personelin de ödüle hak kazandığı tespit edilmiş olup başvuranın söz konusu iddiasının yerinde olmadığı kanaatine ulaşılmıştır.

29. Diğer taraftan, başvuranın puanlamasının yapıldığı Milli Eğitim Bakanlığı Personelinden Üstün Başarı Belgesi Alanları Değerlendirme Formu incelendiğinde, başvuranın birinci disiplin amiri olan okul müdürü tarafından başvuran hakkında değerlendirmeye alınan tüm kriterlerde başvurana "5" tam puan verildiği, başvuranın söz konusu iddialarını dayandırdığı "*Görevini yapmadaki hevesi ve kendini yetiştirme gayreti*" ve "*Bireysel iş görme kabiliyeti ve teşebbüs fikri*" kriterleri hakkında ise Komisyon tarafından kendisine "5" üzerinden "4.8" puan verildiği, değerlendirilen diğer kriterler hakkında Komisyon tarafından da "5" tam puan verildiği; "*Yıl İçinde Mesleği ile İlgili Faaliyetleri, Olağanüstü Gayret ve Çalışmaları ile Diğer Hususlar*" başlıklı "Ç" maddesindeki kriterlerin ise belgeye dayalı olması ve başvuran tarafından sisteme belge yüklenmemesi sebebiyle değerlendirmeye alınmadığı görülmüştür. Bu kapsamda Komisyon tarafından verilen "5" üzerinden "4.8" puanın, aradaki "0.2" puanlık fark göz önüne alındığında başvuran hakkında yapılan puanlamada ayrımcı muameleyi işaret edecek derecede olmadığı değerlendirilmiştir.

30. Sonuç olarak, felsefi ve siyasi görüş temelinde ayrımcılık yasağının, hangi felsefi ve siyasi görüş farklılığından dolayı ayrımcı muamelede bulunulduğunun başvuran tarafından ortaya konulamaması ve sendikaların menfaat birliği niteliğinde olmaları sebebiyle felsefi ve siyasi görüş ile bağlantı kurulması için yeterli olmaması gerekçeleriyle ihlal edilmediği; yaş temelinde ayrımcılık yasağının ise başvuranın yaşının ödül verilen personelin yaş aralığında bulunması, başvurandan yaşça küçük bireylerin de ödüle hak kazanması ve ödül verilen personelin yaşlara göre dağılımının farklı muameleyi gösterecek nitelikte olmaması gerekçeleriyle ihlal edilmediği kanaatine ulaşılmıştır.

V.KARAR

A. Başvuruda AYRIMCILIK YASAĞI İHLALİ YAPILMADIĞINA,

B. Kararın taraflara tebliğine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,

C. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine başvurulabileceğine,

26/12/2023 tarihinde, OY BİRLİĞİYLE, karar verildi.

e-imzalıdır

Prof. Dr. Muharrem KILIÇ
Başkan

e-imzalıdır

Av. Afişan TİRYAKİ
II. Başkan

Dr. Burhan ERKUŞ
Kurul Üyesi
(İzinli)

e-imzalıdır

Mehmet Emin GENÇ
Kurul Üyesi

e-imzalıdır

Ünal SADE
Kurul Üyesi

e-imzalıdır

Dilek ERTÜRK
Kurul Üyesi

e-imzalıdır

Muhammet Ecevit CARTİ
Kurul Üyesi

e-imzalıdır

Yunus Emre KARAOSMANOĞLU
Kurul Üyesi

e-imzalıdır

İsmail AYAZ
Kurul Üyesi

e-imzalıdır

Saffet BALIN
Kurul Üyesi

e-imzalıdır

Av. Zennure BER
Kurul Üyesi